

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SOCIJALNOJ ZAŠTITI**

Banja Luka, mart 2019. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SOCIJALNOJ ZAŠTITI**

Član 1.

U Zakonu o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 37/12 i 90/16), u članu 20. poslije tačke b) dodaje se nova tačka v) koja glasi:

„v) lična invalidnina,“.

Dosadašnje t. v), g), d), đ), e), ž) i z) postaju t. g), d), đ), e), ž), z) i i).

Član 2.

U članu 23. riječi: „neto plata“ zamjenjuju se riječima: „plata nakon oporezivanja“.

Član 3.

U članu 25. u stavu 2. poslije riječi: „rad“ dodaju se riječi: „koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 1%, niti veća od 3% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku“.

U stavu 3. poslije riječi: „rad“ dodaju se riječi: „koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 2%, niti veća od 4% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku“.

U stavu 5. riječi: „člana 32.“ zamjenjuju se riječima: „čl. 32. i 35a.“.

Član 4.

Član 30. briše se.

Član 5.

U članu 34. riječi: „neto plate“ zamjenjuju se riječima: „plate nakon oporezivanja“.

Član 6.

Poslije člana 35. dodaje se novi odjeljak 2a. i čl. 35a, 35b i 35v, koji glase:
„2a. Lična invalidnina

Član 35a.

(1) Pravo na ličnu invalidninu ostvaruju lica:

a) koja su zavisna od pomoći i njege drugog lica prilikom zadovoljavanja osnovnih životnih potreba i kojima je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnem periodu, a imaju tjelesno oštećenje od 80% do 100%,

b) sa oštećenjem urogenitalnog sistema, koja se nalaze u terminalnoj fazi zatajenja oba bubrega i koja imaju potrebu za hroničnom hemodijalizom i peritonealnom dijalizom, a imaju tjelesno oštećenje 100%,

v) sa oštećenjem u intelektualnom funkcionisanju, koja su zavisna od pomoći i njege drugog lica prilikom zadovoljavanja osnovnih životnih potreba i kojima je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom periodu, a imaju tjelesno oštećenje najmanje 70%,

g) sa oštećenjem sluha, kojima je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom periodu, a imaju tjelesno oštećenje najmanje 70%.

(2) Ličnu invalidninu ne mogu ostvariti lica koja ostvaruju primanja po osnovu invaliditeta stečenog u ratu, kao i lica koja ostvaruju pravo na smještaj u ustanovu socijalne zaštite i pravo na zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu ili koja su smještena u drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava.

Član 35b.

Iznos lične invalidnine stečene ostvarivanjem prava na ličnu invalidninu je 12% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini.

Član 35v.

(1) Tjelesno oštećenja utvrđuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje medicinsko vještačenje u penzijskom i invalidskom osiguranju.

(2) Oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom periodu predstavlja oštećenje vida, sluha, govorno-glasovne komunikacije, tjelesno oštećenje i/ili hronično oboljenje, intelektualno oštećenje, psihički poremećaj i/ili oboljenje ili drugo oštećenje ili oboljenje koje dovodi do poteškoća u psihomotornom i senzomotornom razvoju i funkcionisanju u aktivnostima svakodnevnog života, a koje je nastupilo u periodu do navršениh 18 godina života.

(3) Oštećenje/oboljenje iz stava 2. ovog člana utvrđuju stručne komisije iz čl. 25. i 58. ovog zakona.“

Član 7.

Poslije člana 38. dodaje se novi član 38a, koji glasi:

„Član 38a.

(1) Centar može smjestiti lice u ustanovu koja se nalazi van teritorije Republike, ako u Republici ne postoji ustanova koja pruža potrebnu uslugu, ako su u ustanovama u Republici popunjeni smještajni kapaciteti, ili ako je to u najboljem interesu lica koje se smješta.

(2) Centar prije smještaja lica iz stava 1. ovog člana, pribavlja mišljenje ustanove sa teritorije Republike koja se bavi pružanjem predmetne usluge smještaja i saglasnost Ministarstva zdravstva i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo).“

Član 8.

U članu 40. u stavu 2. riječi: „zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo)“ brišu se.

Član 9.

U članu 58. poslije stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3. koji glase:

„(2) Jedinice lokalne samouprave imenuju prvostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuju naknadu za njen rad, koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 1%, niti veća od 3% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku.

(3) Ministar imenuje drugostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuje naknadu za njen rad, koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 2%, niti veća od 4% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku.“

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 4. i 5.

U dosadašnjem stavu 3. koji je postao stav 5. broj: „2“ zamjenjuje se brojem: „4“.

Član 10.

U članu 60. stav 6. mijenja se i glasi:

„(6) Prihodi ostvareni po osnovu prava na ličnu invalidninu i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica iz ovog zakona, dodatka na djecu, materinskog dodatka, pronatalitetne naknade za trećerođeno i četvrtođeno dijete i pomoći za opremu novorođenčeta, ne smatraju se prihodima u smislu ovog zakona.“

Član 11.

U članu 61. stav 6. mijenja se i glasi:

„(6) Prihodi ostvareni po osnovu prava na ličnu invalidninu i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica iz ovog zakona, dodatka na djecu, materinskog dodatka, pronatalitetne naknade za trećerođeno i četvrtođeno dijete i pomoći za opremu novorođenčeta, ne smatraju se prihodima u smislu ovog zakona.“

Član 12.

U članu 63. u stavu 1. poslije riječi: „drugog lica“, dodaju se riječi: „i prava na ličnu invalidninu“.

Član 13.

U članu 73. u stavu 1. poslije riječi: „novčanu pomoć“, dodaje se zapeta i riječi: „ličnu invalidninu“.

Član 14.

U članu 108. poslije stava 5. dodaje se novi stav 6. koji glasi:

„(6) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja može obavljati i djelatnost prihvatilišta za djecu, te pružati usluge savjetovališta i dnevnog zbrinjavanja djece i omladine, ukoliko ispunjava zakonom propisane uslove.“

Član 15.

U članu 121. u stavu 1. riječ: „društveno-negativnog“ zamjenjuje se riječima: „društveno neprihvatljivog“.

Član 16.

U članu 133. u stavu 1. poslije tačke b) dodaje se nova tačka v) koja glasi: „v) finansiranje prava na ličnu invalidninu,“.

Dosadašnje t. v), g), d), đ), e), ž) i z) postaju t. g), d), đ), e), ž), z) i i).

Član 17.

U članu 137. u stavu 4. riječ: „subvencionisanja“ zamjenjuje se riječju: „sufinansiranja“, a riječ: „g)“ zamjenjuju se riječju: „d)“.

Član 18.

U članu 146. u stavu 2. broj: „2017“ zamjenjuje se brojem: „2020“.

Član 19.

Poslije člana 148. dodaje se novi član 148a. koji glasi:

„Član 148a.

Za korisnike prava na ličnu invalidninu koji su pravo ostvarili na osnovu Odluke o odobrenju plasmana sredstava za unapređenje položaja lica sa invaliditetom naknadom za ličnu invalidninu (‘Službeni glasnik Republike Srpske’, br. 6/19 i 9/19) Centar će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznavanju prava na ličnu invalidninu u skladu sa odredbama ovog zakona, od prvog dana narednog mjeseca nakon stupanja Zakona na snagu.“

Član 20.

U članu 149. u stavu 1. u tački d) broj: „2“ zamjenjuje se brojem: „4“.

Član 21.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

OBRAZLOŽENJE
NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SOCIJALNOJ ZAŠTITI

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje socijalnu zaštitu stanovništva.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04-020-962/19 od 12. marta 2019. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje socijalnu zaštitu stanovništva, i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, prema kojem Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone druge propise i opšte akte.

Obrađivač zakona je, u skladu sa članom 41. stav. 1. tačka 5. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), u obrazloženju Zakona naveo razloge za donošenje izmjena i dopuna Zakona o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 37/12 i 90/16). Osnovni razlog za izmjene ovog zakona sadržan je u potrebi da se zakonom utvrdi pravo na ličnu invalidninu kao novčanu pomoć licima sa invaliditetom koja nisu smještena u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava. Pored toga, razlog za izmjenu Zakona o socijalnoj zaštiti sadržan je u potrebi usklađivanja sa Zakonom o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 1/16 i 66/18) i sa Zakonom o poreskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 62/17).

Republički sekretarijat za zakonodavstvo razmotrio je Nacrt zakona i, ne upuštajući se u cjelishodnost predloženih normi, obrađivaču je dao određene primjedbe i sugestije u cilju usklađivanja predloženog teksta Nacrta zakona sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

S tim u vezi, obrađivaču je sugerisano da način pisanja izmjena i dopuna zakona uskladi sa odredbama čl. 56. do 71. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske.

Pored toga, Sekretarijat je ukazao obrađivaču da je potrebno propisati uslove za smještaj lica u ustanovu koja se nalazi van teritorije Republike Srpske, budući da se radi o zakonskoj materiji (član 7. Nacrta zakona).

Sekretarijat je dao sugestiju da se, u skladu sa članom 151. stav 2. Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16), Nacrt zakona dostavi Savezu opština i gradova Republike Srpske i organima jedinice lokalne samouprave na izjašnjenje, budući da se ovom zakonom propisuje visina naknade za rad prvostepene stručne komisije koju imenuje jedinica lokalne samouprave (čl. 3. i 9. Nacrta zakona).

Obrađivač zakona je usvojio navedene primjedbe i sugestije i ugradio ih u tekst Zakona.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo konstatuje da je obrađivač u obrazloženju Zakona naveo da je postupio u skladu Smjernicama za postupanje republičkih organa uprave o učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 123/08 i 73/12) i prilikom izrade zakona pribavio prijedloge i sugestije zainteresovanih lica, te iste ugradio u tekst Nacrta zakona.

Budući da je predmetni zakon usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa mišljenje je ovog sekretarijata da se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-958/19 od 13. marta 2019. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, nije ustanovljeno da pravo EU sadrži obavezujuće izvore koji se odnose na predmet uređivanja dostavljenog nacrta, zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „neprimjenjivo“.

Osnovne izmjene Zakona odnose se na uvođenje novog prava iz socijalne zaštite, odnosno prava na ličnu invalidninu. Korisnici ovog prava su lica sa najtežim oblikom invaliditeta koja nisu smještena u ustanovu socijalne zaštite ili drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava ili hraniteljsku porodicu, te im je na ovaj način obezbijeđena novčana pomoć koja bi zajedno sa drugim pravima iz socijalne i dječije zaštite poboljšala njihov položaj.

Materiju Nacrta, i dijelu primarnih izvora prava EU, uređuje Povelja o osnovnim pravima Evropske unije, član 26. Integracija lica sa invaliditetom i član 34. Socijalna sigurnost i socijalna pomoć (*Charter of Fundamental Rights of the European Union, 26 Integration of persons with disabilities, 34 Social security and social assistance*).

Obrađivač je u dijelu sekundarnih neobavezujućih izvora prava EU, prilikom izrade Nacrta, konsultovao Preporuku 92/441/EEC o zajedničkim kriterijima u vezi sa dovoljnim sredstvima i socijalnoj pomoći u sistemu socijalne zaštite (24. jun 1992.), (*Council Recommendation on common criteria concerning sufficient resources and social assistance in the social protection system (24th June 1992)*).

Pored navedenog, u dijelu prakse i standarda Savjeta Evrope, obrađivač je imao u vidu odredbe Evropske socijalne povelje (1996) i to član 13. koji se odnosi na pravo na socijalnu i medicinsku pomoć (*European Charter on Social Issues (1996), Article 12 The right of social security*).

Donošenje predmetnog nacrta doprinijeće ispunjavanju obaveza sadržanih u članu 99. SSP¹ koje se odnose na saradnju ugovornih strana u oblasti socijalne politike.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 37/12 i 90/16) propisana su sljedeća prava: novčana pomoć, dodatak za pomoć i njegu drugog lica, podrška u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju, smještaj u ustanovu, zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu, pomoć i njega u kući, dnevno zbrinjavanje, jednokratna novčana pomoć i savjetovanje. Navedenim pravima se obezbjeđuje pomoć licima koja se nađu u stanju socijalne potrebe usljed različitih okolnosti (nesposobnost za rad i nedovoljna primanja za izdržavanje, starost, invaliditet, neadekvatne porodične prilike i slično).

¹ Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica i BiH (*Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori, broj 10/08*)

Međutim, i pored realizacije navedenih prava, određene kategorije lica sa invaliditetom, a posebno lica sa najtežim oblikom invaliditeta, ne mogu da zadovolje egzistencijalne potrebe. Naime, radi se o licima sa invaliditetom, koja nisu smještena u ustanovu socijalne zaštite ili drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava ili hraniteljsku porodicu, te im je neophodno obezbijediti pravo na ličnu invalidninu kao novčanu pomoć, koja bi zajedno sa drugim pravima iz socijalne i dječje zaštite poboljšala njihov položaj. Strategijom unapređenja društvenog položaja lica sa invaliditetom u Republici Srpskoj 2017–2026, kao jedan od ciljeva u oblasti socijalne zaštite predviđeno je obezbjeđivanje minimalne socijalne sigurnosti lica sa invaliditetom po jednakim kriterijumima bez obzira na uzroke nastanka invalidnosti; jedna od aktivnosti za postizanje navedenog cilja je upravo unapređenje prava lica sa invaliditetom kroz uvođenje invalidnine i korak u prevenciji smještaja lica sa invaliditetom u ustanove, te podršku porodicama lica sa invaliditetom.

Ostvarivanje prava na ličnu invalidninu u toku 2018. godine je regulisano odlukom Vlade Republike Srpske: Odluka o odobrenju plasmana sredstava za unapređenje položaja lica sa invaliditetom naknadom za ličnu invalidninu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 53/18), a u januaru 2019. godine donesena je nova odluka kojom se reguliše ostvarivanje prava na ličnu invalidninu u tekućoj godini. Budući da je utvrđivanje prava na ličnu invalidninu materija koja se uređuje zakonom, pristupilo se izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti.

Takođe, izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti se pristupilo i zbog potrebe da se odredbe Zakona kojima se propisuje određivanje naknade za rad stručnih komisija za utvrđivanje sposobnosti i funkcionalnog stanja lica i stručnih komisija za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju, usklade sa Zakonom o poreskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 62/17). Konkretno, članom 4. stav 3. Zakona, kojim je propisano da je svako pojedinačno poresko i neporesko davanje obavezno određeno ili jasno određivo zakonom.

Pored navedenog, izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti se pristupilo i zbog potrebe da se odredbe Zakona kojima je kao osnovica za određivanje visine prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica određena prosječna neto plata ostvarena u Republici u prethodnoj godini, terminološki usklade sa Zakonom o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 1/16 i 66/18). Konkretno, sa članom 121. stav 3. Zakona, kojim je propisano da je plata radnika plata prije oporezivanja porezom na dohodak.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. ovog zakona dopunjen je član 20. Zakona o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 37/12 i 90/16), tako da je kao novo pravo iz socijalne zaštite propisano pravo na ličnu invalidninu, te su čl. 35a, 35b. i 35v. propisani uslovi za ostvarivanje prava i novčani iznos prava. Osnovni uslovi za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu propisani su s ciljem da navedeno pravo ostvare lica koja se nalaze u najtežem socioekonomskom položaju, a to su lica koja su zavisna od pomoći i njege drugog lica prilikom zadovoljavanja osnovnih životnih potreba i kojima je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnem periodu, a imaju tjelesno oštećenje od 80% do 100%. Izuzetak koji se odnosi na funkcionalnu zavisnost i stepen tjelesnog oštećenja učinjen prema licima sa oštećenjem sluha opravdava se činjenicom da gluha lica koja imaju tjelesno oštećenje najmanje 70%, prema propisanim kriterijumima ne ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica, kao ni prava na novčanu pomoć, a zbog navedenog oštećenja uglavnom nemaju priliku da se zaposle i da radom obezbijede sredstva za sopstveno održavanje. Izuzetak u vezi sa životnom dobi u kojoj je oštećenje/oboljenje nastalo i funkcionalnom zavisnosti učinjen prema licima koja imaju potrebu za hemodijalizom opravdava se

činjenicom da navedena lica prema propisanim kriterijumima ne ispunjavaju uslove za ostvarivanje prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica (osim ako imaju i druge komplikacije), odnosno ne smatraju se zavisnim od pomoći i njege drugog lica prilikom zadovoljavanja osnovnih životnih potreba, ali im je neophodan aparat za dijalizu za obavljanje jedne od fizioloških potreba. Izuzetak u vezi sa stepenom tjelesnog oštećenja učinjen prema licima sa intelektualnim oštećenjem opravdava se činjenicom da navedena lica zbog postojećeg oštećenja uglavnom nemaju priliku da se zaposle i da radom obezbijede sredstva za sopstveno izdržavanje.

Pravo na ličnu invalidninu ne mogu ostvariti vojni invalidi i civilne žrtve rata jer navedena lica već ostvaruju lična primanja (invalidninu) po osnovu invaliditeta stečenog u ratu. Takođe, pravo na ličnu invalidninu ne mogu ostvariti lica koja su na teret budžetskih sredstava smještena u ustanovu ili hraniteljsku porodicu, budući da je tim licima već obezbijeđen smještaj, ishrana, odjeća, obuća i njega i pomoć.

U čl. 23. i 34. u odredbi kojom je kao osnovica za određivanje visine prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica određena prosječna neto plata ostvarena u Republici u prethodnoj godini, izraz „neto plata“ zamijenjen je novim izrazom „plata nakon oporezivanja“, u cilju usklađivanja terminologije sa Zakonom o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 1/16 i 66/18).

Članom 25. dopunjene su odredbe koje propisuju da jedinica lokalne samouprave imenuje prvostepenu stručnu komisiju za utvrđivanje sposobnosti i funkcionalnog stanja lica i utvrđuje naknadu za njen rad, a da ministar zdravlja i socijalne zaštite imenuje drugostepenu stručnu komisiju i utvrđuje naknadu za njen rad, i to određivanjem raspona u kome se navedena naknada može odrediti, a imajući u vidu da se predmetna naknada isplaćuje iz budžetskih sredstava, te kao takva mora biti zakonom određena ili određiva.

Član 30. brisan je kao suvišan jer je primijećeno da su iste odredbe već sadržane u članu 74. Zakona, koji se odnosi na korisnike svih prava, dok se član 30. odnosio samo na korisnike prava na novčanu pomoć.

Novim članom 38a. propisani su uslovi pod kojima centar za socijalni rad može smjestiti lice u ustanovu socijalne zaštite van teritorije Republike, te je propisana obaveza centru za socijalni rad da prije smještaja pribavi mišljenje ustanove sa teritorije Republike koja se bavi pružanjem predmetne usluge smještaja i saglasnost Ministarstva, a u cilju omogućavanja bolje kontrole i procjene cjelishodnosti smještaja korisnika u ustanove koje se ne nalaze u Republici Srpskoj.

Navedeno normiranje treba da spriječi smještaj korisnika u ustanove van teritorije Republike ako u Republici postoje ustanove koje mogu da pruže istu uslugu korisniku.

U članu 58. dodane su odredbe koje propisuju da jedinice lokalne samouprave imenuju prvostepenu stručnu komisiju za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju i utvrđuju naknadu za njen rad, a da ministar imenuje drugostepenu stručnu komisiju i utvrđuje naknadu za njen rad. Navedeno je propisano Pravilnikom o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju. Međutim, navedeno predstavlja materiju koja se uređuje zakonom. Takođe, u ovom članu je, kao i u članu 25, propisan raspon u kome se naknada za rad komisije može utvrditi.

Izmjenama u čl. 60. i 61, pored primanja koja se do sada nisu uzimala u obzir pri ostvarivanju prava iz socijalne zaštite i utvrđivanja obaveza, dodana su i primanja po osnovu ostvarivanja prava na ličnu invalidninu iz ovog zakona i primanja po osnovu ostvarivanja prava na pronatalitetnu naknadu za trećerođeno i četvrtorođeno dijete, koje je propisano Zakonom o dječjoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 114/17 i 122/18).

Dopunama člana 63. u stavu 1. propisano je kao izuzetak i pravo na ličnu invalidninu, kao pravo po osnovu čije isplate centar nema pravo na nadoknadu isplaćenih sredstava od korisnika koji otuđi svoju nepokretnu imovinu i od lica koja su po zakonu dužna da učestvuju

u izdržavanju korisnika, kao ni u slučaju smrti korisnika socijalne zaštite da iz ostavinske mase naplati revalorizovan iznos isplaćen po osnovu prava.

U članu 73. u stavu 1. dodana je i lična invalidnina. Odredbom člana 73. u stavu 1. propisano je da određena prava iz socijalne zaštite, pa i pravo na ličnu invalidninu, pripadaju korisniku od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

U članu 108. dodan je novi stav, kojim se domu za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja daje mogućnost da obavlja i djelatnost prihvatilišta za djecu, te pruža usluge savjetovaništva i dnevnog zbrinjavanja djece i omladine, pod propisanim uslovima, čime se omogućava transformacija postojeće ustanove koja zbrinjava djecu i omladinu bez roditeljskog staranja, a koja za cilj ima deinstitutionalizaciju, kao i ekonomsku održivost ustanove.

U članu 121. izraz „društveno neprihvatljivog“ zamijenio je prethodno korišteni izraz jer je adekvatniji.

Dopunama člana 133. propisano je da se sredstva za finansiranje prava na ličnu invalidninu obezbjeđuju u budžetu Republike.

Izmjenama u članu 137. u stavu 4. propisano je da ministar rješenjem utvrđuje visinu sufinansiranja, a ne subvencionisanja, troškova smještaja iz člana 133. stav 1. tačka d), upravo u cilju usklađivanja terminologije sa članom 133. stav 1. tačka d) na koju ova odredba upućuje.

U članu 146. u stavu 2. izmijenjena je godina (do 2020. godine), čime se produžava rok ostavljen jedinicama lokalne samouprave koje nemaju osnovan centar za socijalni rad da osnuju centar.

Članom 148a. Zakona je određeno da Centar nakon stupanja na snagu Zakona po službenoj dužnosti donese rješenje o priznavanju prava na ličnu invalidninu licima koja su to pravo ostvarila na osnovu Odluke o odobrenju plasmana sredstava za unapređenje položaja lica sa invaliditetom naknadom za ličnu invalidninu („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 6/19 i 9/19), čime se omogućava postojećim korisnicima prava da koriste pravo u iznosu propisanom Zakonom, bez podnošenja zahtjeva.

VI UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Prilikom izrade Zakona konsultovana je javnost na način da je Prednacrt zakona dostavljen ustanovama socijalne zaštite i organizacijama lica sa invaliditetom na komentare, te je tekst Prednacrt zakona objavljen na internet stranici Ministarstva, a u skladu sa Smjernicama o postupanju republičkih organa uprave o učešću javnosti u konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 123/08 i 73/12).

Udruženje dijaliziranih, transplantiranih i hroničnih bubrežnih bolesnika Republike Srpske je dalo sugestiju da se u članu 35a. u stavu 1. u tački b) Zakona propiše da i lica koja imaju potrebu za peritonealnom dijalizom ostvaruju pravo na ličnu invalidninu, te je data sugestija prihvaćena.

Javna ustanova Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju „Budućnost“, Derventa je dala sugestiju da se Zakonom propiše obaveza centrima za socijalni rad da prije smještaja lica u ustanovu van teritorije Republike Srpske pribave mišljenje ustanove sa teritorije Republike koja se bavi pružanjem predmetne usluge smještaja i saglasnost Ministarstva zadržava i socijalne zaštite. Navedena sugestija je prihvaćena.

Javna ustanova Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“, Banja Luka je dala sugestiju da se Zakonom propiše da Dom može obavljati i djelatnost prihvatilišta za djecu, te pružati usluge savjetovaništva i dnevnog zbrinjavanja djece i

omladine. Navedena sugestija je prihvaćena. Nije prihvaćena sugestija Doma da se Zakonom propiše da se u budžetu Republike obezbjeđuju sredstva za lične dohotke zaposlenih u Domu, jer se to smatra necjelishodnim načinom rješavanja problema ekonomske održivosti Doma.

Zdravstveni inspektor Republičke uprave za inspekcijske poslove je dao sugestiju da se Zakonom produži propisani rok ostavljen jedinicama lokalne samouprave za osnivanje centara za socijalni rad, te je data sugestija prihvaćena. Nije prihvaćena sugestija da se centri za socijalni rad izuzmu od zabrane rada i obavljanja djelatnosti ako ne ispunjavaju Zakonom propisane uslove za rad, jer je cilj zakonodavca da sve ustanove socijalne zaštite, kao ustanove koje obavljaju djelatnost od opšteg interesa, pa tako i centri za socijalni rad, postupaju u skladu sa Zakonom.

Organizacije lica sa invaliditetom su dale prijedlog da se Zakonom propišu tri kategorije korisnika prava, odnosno da pored djelimično i potpuno zavisnih lica od pomoći i njege drugog lica, korisnici prava budu i lica koja su potpuno nepokretna i kojima je potrebno danonoćno nadgledanje, te da ta lica ostvaruju pravo na dodatak za pomoć i njegu drugog lica u iznosu od 25% od osnovice.

Navedeni prijedlog nije prihvaćen, s obzirom na to da budžetom Republike (vjerovatno ni budžetima jedinica lokalne samouprave) nije planirano povećanje sredstava za sufinansiranje tog prava, a prema važećem Zakonu lica koja su potpuno nepokretna i kojima je potrebno danonoćno nadgledanje, kako se to navodi u datom prijedlogu, već ostvaruju predmetno pravo kao lica koja su potpuno zavisna od pomoći i njege drugog lica – u iznosu od 20% od osnovice.

Organizacije lica sa invaliditetom su dale prijedlog da se Zakonom propiše da pravo na ličnu invalidninu ostvaruju i lica čija je tjelesno oštećenje od 50% do 100%, da uslov za ostvarivanje navedenog prava ne bude činjenica da je oštećenje/oboljenje nastupilo u razvojnom periodu, te da je:

- visina invalidnine za ostvareno pravo 30% od osnovice za lica sa tjelesnim oštećenjem od 100%,
- visina invalidnine za ostvareno pravo 26% od osnovice za lica sa tjelesnim oštećenjem od 90%,
- visina invalidnine za ostvareno pravo 22% od osnovice za lica sa tjelesnim oštećenjem od 80%,
- visina invalidnine za ostvareno pravo 18% od osnovice za lica sa tjelesnim oštećenjem od 70%,
- visina invalidnine za ostvareno pravo 14% od osnovice za lica sa tjelesnim oštećenjem od 60%,
- visina invalidnine za ostvareno pravo 10% od osnovice za lica sa tjelesnim oštećenjem od 50%.

Navedeni prijedlog nije prihvaćen, s obzirom na ograničena budžetska sredstva predviđena za finansiranje prava na ličnu invalidninu.

Organizacije lica sa invaliditetom su dale prijedlog da se Zakonom propiše i novo pravo: „status roditelj njegovatelj ili njegovatelj“, koje bi ostvarivao jedan od roditelja djeteta s teškoćama u razvoju, u vidu novčane naknade u visini najniže plate u Republici u prethodnoj godini, a koji bi istovremeno imao prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti (kao zaposleno lice prema posebnim propisima).

Navedeni prijedlog nije prihvaćen, s obzirom na to da predmetna materija treba da bude uređena zakonom koji propisuje prava iz dječje zaštite, a ne Zakonom o socijalnoj zaštiti.

Savez slijepih Republike Srpske je dao prijedlog da se pri propisivanju uslova za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu učini izuzetak i prema licima sa oštećenjem vida čija

visina tjelesnog oštećenja iznosi najmanje 90%, u smislu da se ovim licima pravo priznaje bez obzira na funkcionalnu zavisnost.

Savez slijepih Republike Srpske dao je i prijedlog da se Zakonom propiše različita visina prava na ličnu invalidninu po godinama: 12% u 2019. godini, 20% u 2020. godini i 30% u 2021. godini.

Navedeni prijedlozi nisu prihvaćeni, s obzirom na ograničena budžetska sredstva predviđena za finansiranje prava na ličnu invalidninu.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJU NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u sprovedeni proces metodologije kratke procjene uticaja propisa na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, Ministarstvo privrede i preduzetništva, u Mišljenju broj 18.01-020-965/19 od 14. marta 2019. godine, konstatuje:

- Da je zakon planiran programima rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske.
- Da je obrađivač pravilno analizirao postojeće stanje i definisao problem u Obrascu o sprovođenju skraćenog PUP-a, te da je problem sastavni dio „Razloga za donošenje ili izmjenu i/ili dopunu zakona“.
- Da je obrađivač pravilno definisao ciljeve koji se žele postići zakonom.
- Da je obrađivač pravilno proveo procesa konsultacija.

Kod utvrđivanja opcija za rješavanje problema, obrađivač je naveo da je regulatorna promjena jedina opcija za rješavanje problema i postizanje ciljeva.

U vezi sa uticajem na poslovno okruženje, obrađivač je naveo da Nacrt ovog zakona neće uzrokovati dodatna prilagođavanja, usklađivanja i finansijska opterećenja u poslovanju za privredne subjekte. Izmjenama i dopunama ovog zakona olakšava se poslovanje Doma za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja „Rada Vranješević“ Banja Luka, na način što im se daje mogućnost da obavljaju djelatnost drugih ustanova socijalne zaštite, a bez potrebe za osnivanjem novog pravnog lica.

Što se tiče uticaja na javne budžete, obrađivač navodi da će izmjene i dopune predmetnog zakona imati uticaj na budžet Republike Srpske, jer će se sredstva za ostvarivanje prava na naknadu po osnovu lične invalidnine obezbijediti u budžetu Republike Srpske u iznosu od 5.300.000 KM. Tokom 2018. godine pravo na ličnu invalidninu ostvarivalo je oko 4.000 korisnika, na osnovu Odluke o odobrenju plasmana sredstava za unapređenje položaja lica sa invaliditetom. Nacrtom ovog zakona, pravo na ličnu invalidninu mogu ostvariti, pored lica koja su to pravo ostvarivala po navedenoj Odluci i lica koja se nalaze u terminalnoj fazi zatajenja oba bubrega i koja imaju potrebu za hroničnom hemodijalizom i peritonealnom dijalizom. S obzirom na navedeno i činjenicu da takvih lica ima oko 1100, procjenjuje se da će ukupan broj korisnika prava biti oko 5100, te da će za realizaciju prava biti potrebno oko 6.500.000 KM, odnosno da će nedostajati oko 1.200.000 KM.

U vezi sa uticajem na zdravstveni i socijalni status građana obrađivač navodi da se izmjenama i dopunama ovog zakona proširuje podrška licima sa invaliditetom u smislu da će imati pravo na naknadu za ličnu invalidninu bez obzira na prihode, primanja ili materijalno stanje porodice i domaćinstva. Naknada za ličnu invalidninu usmjerena je prema licima koja imaju najteži stepen invaliditeta i koja se najčešće nalaze u teškom socioekonomskom položaju. Na ovaj način se postiže pravedniji raspored sredstava prema kategorijama posebno ranjivih grupa, odnosno pravedniji pristup licima sa invaliditetom, postizanje veće socijalne uključenosti i zaštite posebno ranjivih društvenih grupa od siromaštva i od socijalne isključenosti.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da s obzirom na materiju koja se reguliše ovim zakonom, njegove izmjene i dopune neće imati uticaj na životnu sredinu.

U vezi sa uticajem na održivi razvoj, obrađivač je naveo da će se izmjenama i dopunama ovog zakona smanjiti efekti socijalne isključenosti, te obezbijediti pravedniji pristup i jednaki uslovi na socijalnu zaštitu za sva lica sa invaliditetom u Republici Srpskoj, što će pozitivno da se odrazi na kvalitet života i zaštitu ove kategorije lica, kao i njihovih porodica.

Kada je u pitanju uticaj zakona na uvođenje, izmjenu i ukidanje formalnosti, obrađivač je naveo da se Nacrtom zakona predviđa uvođenje obaveze pribavljanja saglasnosti Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite za smještaj lica u ustanovu van teritorije Republike Srpske od Centra za socijalni rad. Za davanje saglasnosti, potrebno je dostaviti i mišljenje referentne ustanove sa teritorije Republike Srpske. Cilj uvođenja formalnosti je da se obezbijedi bolja kontrola i procjena cjelishodnosti smještaja korisnika u ustanove van Republike Srpske.

Ministarstvo privrede i preduzetništva je utvrdilo da je obrađivač, prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupio u skladu s metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona, odnosno konkretnih odredaba Zakona kojima je regulisano ostvarivanje prava na ličnu invalidninu, potrebna su sredstva u iznosu oko 6.500.000 KM na godišnjem nivou.

Dio sredstva su planirana Budžetom Republike Srpske za 2019. godinu, na poziciji 487300 – Transferi jedinicama lokalne samouprave – lične invalidnine iz oblasti socijalne zaštite u iznosu od 4.000.000 KM i na poziciji 415200 – Tekući grant humanitarnim organizacijama i udruženjima – Udruženje dijaliziranih, transplantiranih i hroničnih bubrežnih bolesnika Republike Srpske – u iznosu od 1.300 000 KM.

Tokom 2018. godine pravo na ličnu invalidninu je ostvarivalo oko 4000 korisnika, na osnovu Odluke o odobrenju plasmana sredstava za unapređenje položaja lica sa invaliditetom naknadom za ličnu invalidninu.

U skladu sa odredbama ovog zakona, pravo na ličnu invalidninu, pored lica koja su to pravo mogla ostvariti po Odluci, mogu ostvariti i lica koja se nalaze u terminalnoj fazi zatajenja oba bubrega i koja imaju potrebu za hroničnom hemodijalizom i peritonealnom dijalizom.

S obzirom na navedeno i činjenicu da takvih lica u Republici Srpskoj ima oko 1100, procjenjuje se da će ukupan broj korisnika prava biti oko 5100, te da će za realizaciju prava biti potrebno oko 6.500.000 KM, odnosno da će nedostajati oko 1.200.000 KM.

Za sprovođenje ostalih odredaba ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O SOCIJALNOJ ZAŠTITI
(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Član 20.

Prava u socijalnoj zaštiti po ovom zakonu su:

- a) novčana pomoć,
- b) dodatak za pomoć i njegu drugog lica,
- v) lična invalidnina,**
- g) podrška u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju,**
- d) smještaj u ustanovu,**
- đ) zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu,**
- e) pomoć i njega u kući,
- ž) dnevno zbrinjavanje,
- z) jednokratna novčana pomoć i
- i) savjetovanje.

Član 23.

Osnovica za utvrđivanje visine novčane pomoći u tekućoj godini je prosječna **plata nakon oporezivanja** u Republici ostvarena u prethodnoj godini.

Član 25.

(1) Nesposobnost za rad utvrđuje se na osnovu nalaza i mišljenja stručne komisije za utvrđivanje sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanju funkcionalnog stanja korisnika.

(2) Jedinice lokalne samouprave imenuju prvostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuju naknadu za njen rad, **koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 1%, niti veća od 3% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku.**

(3) Ministar zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: ministar) imenuje drugostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuje naknadu za njen rad, **koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 2%, niti veća od 4% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku.**

(4) Ministar donosi pravilnik o utvrđivanju sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanju funkcionalnog stanja korisnika.

(5) Pravilnikom iz stava 4. ovog člana propisuje se sastav prvostepene i drugostepene stručne komisije, uslovi za njeno formiranje, način rada i uslovi za ocjenjivanje sposobnosti lica iz člana 22. st. 1. i 2. i **čl. 32. i 35a.** ovog zakona.

Član 30.

Brisan.

Član 34.

Visina dodatka za pomoć i njegu drugog lica obračunava se u procentu od prosječne **plate nakon oporezivanja** ostvarene u Republici u prethodnoj godini i iznosi:

a) 20% od osnovice za lica koje cjelodnevno i u potpunosti zavisi od drugog lica u zadovoljavanju osnovnih životnih i fizioloških potreba, i koje nije u mogućnosti da uz upotrebu bilo kojih pomagala samo zadovolji te potrebe i

b) 10% od osnovice za lica kojem je neophodna djelimična pomoć drugog lica u zadovoljavanju osnovnih životnih i fizioloških potreba.

2a. Lična invalidnina

Član 35a.

(1) Pravo na ličnu invalidninu ostvaruju lica:

a) koja su zavisna od pomoći i njege drugog lica prilikom zadovoljavanja osnovnih životnih potreba i kojima je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom periodu, a imaju tjelesno oštećenje od 80% do 100%,

b) sa oštećenjem urogenitalnog sistema, koja se nalaze u terminalnoj fazi zatajenja oba bubrega i koja imaju potrebu za hroničnom hemodijalizom i peritonealnom dijalizom, a imaju tjelesno oštećenje 100%,

v) sa oštećenjem u intelektualnom funkcionisanju, koja su zavisna od pomoći i njege drugog lica prilikom zadovoljavanja osnovnih životnih potreba i kojima je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom periodu, a imaju tjelesno oštećenje najmanje 70%,

g) sa oštećenjem sluha, kojima je oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom periodu, a imaju tjelesno oštećenje najmanje 70%.

(2) Ličnu invalidninu ne mogu ostvariti lica koja ostvaruju primanja po osnovu invaliditeta stečenog u ratu, kao i lica koja ostvaruju pravo na smještaj u ustanovu socijalne zaštite i pravo na zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu ili koja su smještena u drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava.

Član 35b.

Iznos lične invalidnine stečene ostvarivanjem prava na ličnu invalidninu je 12% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini.

Član 35v.

(1) Tjelesno oštećenja se utvrđuje u skladu sa propisima kojima se uređuje medicinsko vještačenje u penzijskom i invalidskom osiguranju.

(2) Oštećenje/oboljenje nastalo u razvojnom periodu predstavlja oštećenje vida, sluha, govorno-glasovne komunikacije, tjelesno oštećenje i/ili hronično oboljenje, intelektualno oštećenje, psihički poremećaj i/ili oboljenje ili drugo oštećenje ili oboljenje koje dovodi do poteškoća u psihomotornom i senzomotornom razvoju i funkcionisanju u aktivnostima svakodnevnog života, a koje je nastupilo u periodu do navršenih 18 godina života.

(3) Oštećenje/oboljenje iz stava 2. ovog člana utvrđuju stručne komisije iz čl. 25. i 58. ovog zakona.

Član 38a.

(1) Centar može smjestiti lice u ustanovu koja se nalazi van teritorije Republike, ako u Republici ne postoji ustanova koja pruža potrebnu uslugu, ako su u ustanovama u Republici popunjeni smještajni kapaciteti, ili ako je to u najboljem interesu lica koje se smješta.

(2) Centar prije smještaja lica iz stava 1. ovog člana, pribavlja mišljenje ustanove sa teritorije Republike, koja se bavi pružanjem predmetne usluge smještaja i saglasnost Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 40.

(1) Pravo na smještaj u ustanovu ima:

a) dijete bez roditeljskog staranja, do povratka u vlastitu porodicu ili zbrinjavanja u porodicu usvojioaca ili hraniteljsku porodicu, do završetka redovnog školovanja, najduže do 26. godine života, a ne duže od šest mjeseci nakon završetka redovnog školovanja,

b) dijete sa poteškoćama u razvoju koje nema uslova da ostane u svojoj porodici i kada je to svrsishodnije radi čuvanja i vaspitanja, školovanja, osposobljavanja ili psihosocijalne rehabilitacije, dok traje potreba za ovim oblikom zaštite,

v) dijete čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, do povratka u vlastitu porodicu,

g) dijete sa društveno neprihvatljivim ponašanjem, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

d) dijete žrtva nasilja, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

đ) dijete žrtva trgovine ljudima, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

e) punoljetno lice sa invaliditetom i teško hronično oboljelo lice koje nije u mogućnosti da samostalno živi u porodici zbog nepovoljnih zdravstvenih, socijalnih, stambenih ili porodičnih prilika i lica sa poremećajima u ponašanju,

ž) starije lice koje zbog nepovoljnih socijalnih, zdravstvenih, stambenih i porodičnih prilika nije u mogućnosti da živi u porodici, odnosno u domaćinstvu,

z) punoljetno lice žrtva nasilja u porodici, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

i) punoljetno lice žrtva trgovine ljudima, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

j) trudnica i roditelj djeteta do godinu dana života djeteta ako je drugi roditelj djeteta umro, nestao, poginuo, izvršio nasilje u porodici, kome je usljed materijalne neobezbijedenosti, neriješenog stambenog pitanja, narušenih porodičnih odnosa i sličnih situacija, potreban privremeni smještaj i

k) lice koje se nađe u skitnji ili prosjačenju ili mu je zbog drugih opravdanih razloga potreban privremeni smještaj.

(2) Dijete iz stava 1. t. a), b), v), g), d) i đ) ovog člana do tri godine života privremeno može biti zbrinuto u ustanovu socijalne zaštite uz stručno mišljenje **Ministarstva.**

Član 58.

(1) Procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju vrši stručna komisija za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju.

(2) Jedinice lokalne samouprave imenuju prvostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuju naknadu za njen rad, koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 1%, niti veća od 3% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku.

(3) Ministar imenuje drugostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuje naknadu za njen rad, koja zavisi od broja korisnika, a koja ne može biti manja od 2%, niti veća od 4% od prosječne plate nakon oporezivanja ostvarene u Republici u prethodnoj godini, po korisniku.

(4) Ministar donosi pravilnik o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju.

(5) Pravilnikom iz stava 4. ovog člana propisuje se sastav prvostepene i drugostepene stručne komisije iz stava 1. ovog člana, uslovi za njeno formiranje, način rada i uslovi za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju.

Član 60.

(1) Za ostvarivanje prava po osnovu ovog zakona uzimaju se primanja i prihodi pojedinca i svih članova porodice, kao i ukupni prihodi porodice, i to:

a) mjesečna lična primanja bez poreza i doprinosa obračunata kao prosječno primanje ostvareno u zadnja tri mjeseca koji prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev, odnosno u visini prosječnih ličnih primanja ostvarenih u jednom mjesecu ili prosjek ostvaren u dva mjeseca ako nema prihoda za sva tri mjeseca,

b) prihodi od poljoprivredne djelatnosti u visini katastarskog prihoda u prethodnoj godini,

v) prihodi od izdavanja u zakup nepokretne ili pokretne imovine,

g) prihodi od drugih imovinskih prava, ako se na te prihode plaćaju porezi,

d) prihodi od izdržavanja po osnovu srodstva i drugih pravnih osnova i

đ) prihodi lica koja obavljaju djelatnost, gdje se kao prihod uzima dohodak od samostalne djelatnosti u prethodnoj godini u skladu sa zakonom koji uređuje oblast poreza na dohodak.

(2) Kao prihod u smislu stava 1. t. b) i v) ovog člana uzima se iznos koji služi kao osnovica za obračunavanje poreza i doprinosa u tekućoj godini.

(3) Prihodi koji se iskazuju kao godišnji prihod uzimaju se u visini prosječnog mjesečnog iznosa.

(4) Kao prihodi smatraju se ulozni dati na štednju, kamate, gotov novac, hartije od vrijednosti i vrijednost otuđene imovine, osim u slučajevima kada se imovina otuđuje radi obezbjeđivanja troškova liječenja i socijalnog zbrinjavanja pojedinaca, odnosno članova porodice.

(5) U slučaju otuđenja nepokretne ili pokretne imovine kao prihod uzima se tržišna vrijednost otuđene imovine u trenutku rješavanja o pravu iz ovog zakona.

(6) Prihodi ostvareni po osnovu prava na ličnu invalidninu i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica iz ovog zakona, dodatka na djecu, materinskog dodatka, pronatalitetne naknade za trećerodeno i četvrtorodeno dijete i pomoći za opremu novorođenčeta, ne smatraju se prihodima u smislu ovog zakona.

Član 61.

(1) Za utvrđivanje obaveza po ovom zakonu uzimaju se primanja i prihodi pojedinca i članova porodice obaveznih za izdržavanje u skladu sa Porodičnim zakonom, i to:

a) mjesečna lična primanja bez poreza i doprinosa obračunata kao prosječno primanje ostvareno u zadnja tri mjeseca koji prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev, odnosno u visini prosječnih ličnih primanja ostvarenih u jednom mjesecu ili prosjek ostvaren u dva mjeseca ako nema prihoda za sva tri mjeseca,

b) prihodi od poljoprivredne djelatnosti u visini katastarskog prihoda u prethodnoj godini,

v) prihodi od izdavanja u zakup nepokretne ili pokretne imovine,

g) prihodi od drugih imovinskih prava, ako se na te prihode plaćaju porezi, i

d) prihodi lica koja obavljaju djelatnost, gdje se kao prihod uzima dohodak od samostalne djelatnosti u prethodnoj godini u skladu sa zakonom koji uređuje oblast poreza na dohodak.

(2) Kao prihod u smislu stava 1. t. b) i v) ovog člana uzima se iznos koji služi kao osnovica za obračunavanje poreza i doprinosa u tekućoj godini.

(3) Prihodi koji se iskazuju kao godišnji prihod uzimaju se u visini prosječnog mjesečnog iznosa.

(4) Kao prihodi smatraju se ulogi dati na štednju, kamate, gotov novac, hartije od vrijednosti i vrijednost otuđene imovine, osim u slučajevima kada se imovina otuđuje radi obezbjeđivanja troškova liječenja i socijalnog zbrinjavanja pojedinaca, odnosno članova porodice.

(5) U slučaju otuđenja nepokretne ili pokretne imovine kao prihod uzima se tržišna vrijednost otuđene imovine u momentu rješavanja o pravu iz ovog zakona.

(6) Prihodi ostvoreni po osnovu prava na ličnu invalidninu i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica iz ovog zakona, dodatka na djecu, materinskog dodatka, pronatalitetne naknade za trećerodeno i četvrtorodeno dijete i pomoći za opremu novorođenčeta, ne smatraju se prihodima u smislu ovog zakona.

Član 63.

(1) Centar ima pravo na nadoknadu sredstava isplaćenih na ime ostvarenih prava iz ovog zakona od korisnika socijalne zaštite u slučaju da otuđi nepokretnu imovinu, kao i od lica koja su po zakonu dužna da učestvuju u izdržavanju korisnika, izuzev prilikom ostvarivanja prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica **i prava na ličnu invalidninu.**

(2) U slučaju smrti korisnika socijalne zaštite, Centar ima pravo da iz njegove ostavinske mase naplati revalorizovani iznos isplaćen na ime ostvarenih prava iz stava 1. ovog člana.

(3) Centar je na osnovu rješenja o priznavanju prava na novčanu pomoć, smještaja u ustanovu ili zbrinjavanja u hraniteljsku porodicu punoljetnih lica, dužan da pokrene postupak zabilježbe potraživanja na nepokretnostima ili dijelu nepokretnosti u vlasništvu korisnika socijalne zaštite.

(4) Troškovi pokretanja i vođenja postupka iz ovog člana finansiraju se iz budžetskih sredstava jedinica lokalne samouprave namijenjenih za prava iz socijalne zaštite.

Član 73.

(1) Prava na novčanu pomoć, **ličnu invalidninu** i dodatak za pomoć i njegu drugog lica pripadaju korisniku od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

(2) Pravo na podršku u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju, smještaj u ustanovu, zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu, pomoć i njegu u kući, dnevno zbrinjavanje i jednokratnu novčanu pomoć pripada korisniku od dana priznavanja prava.

(3) Žalba na rješenje o priznatom pravu ne odgađa njegovo izvršenje.

(4) Pravo iz socijalne zaštite traje dok postoje uslovi propisani za sticanje i korištenje tog prava.

(5) Prava iz stava 1. ovog člana prestaju prvog dana narednog mjeseca od nastanka okolnosti za prestanak prava, a prava iz stava 2. ovog člana prestaju danom nastanka okolnosti za prestanak prava.

Član 108.

(1) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja obezbjeđuje zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama.

(2) U okviru zbrinjavanja djece i omladine iz stava 1. ovog člana obezbjeđuje se stanovanje, ishrana, odijevanje, vaspitanje, pomoć u obrazovanju i osposobljavanju za rad, njega, briga o zdravlju i drugim potrebama djece i omladine.

(3) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja može u okviru svoje djelatnosti formirati posebno odjeljenje za privremeno zbrinjavanje djece sa društveno neprihvatljivim ponašanjem, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite.

(4) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja može u okviru svoje djelatnosti formirati prihvatilište za trudnice i majke sa djecom do godinu dana života djeteta, kojima je usljed materijalne neobezbijeđenosti, neriješenog stambenog pitanja, narušenih porodičnih odnosa i drugih okolnosti, potrebno privremeno zbrinjavanje.

(5) Rad odjeljenja iz stava 3. i prihvatilišta iz stava 4. ovoga člana organizuje se u odvojenom prostoru ustanove.

(6) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja može obavljati i djelatnost prihvatilišta za djecu, te pružati usluge savjetovališta i dnevnog zbrinjavanja djece i omladine, ukoliko ispunjava zakonom propisane uslove.

Član 121.

(1) Prihvatilište je ustanova u kojoj se na kraći period zbrinjavaju napuštena djeca, djeca sa poremećajima u ponašanju, odrasla lica **društveno neprihvatljivog** ponašanja, trudnice i majke sa djecom do godinu dana života djeteta, kojima je usljed materijalne neobezbijeđenosti, neriješenog stambenog pitanja, narušenih porodičnih odnosa i sličnih situacija, potrebno privremeno zbrinjavanje, žrtve nasilja u porodici, kao i druga lica koja imaju potrebu za hitnom socijalnom zaštitom.

(2) U prihvatilištu se sprovodi dijagnostičko-opservacioni tretman, kao i pružanje neophodnih mjera zaštite.

(3) U prihvatilištu se primjenjuju zdravstveno-higijenske, vaspitno-obrazovne i psihosocijalne mjere i zadovoljavanje egzistencijalnih i drugih potreba korisnika.

(4) Boravak u prihvatilištu može da traje do tri mjeseca i tokom tog vremena je potrebno utvrditi odgovarajući oblik zbrinjavanja.

(5) Prihvatište iz stava 1. ovog člana može se organizovati i u okviru odgovarajućih ustanova socijalne zaštite koje zbrinjavaju korisnike, pod uslovom da je prostor za njegovo funkcionisanje fizički odvojen od ostalog dijela ustanove.

(6) Aktom o osnivanju prihvatilišta definiše se specifična grupa korisnika, usluge i metode koje će se primjenjivati u prihvatilištu.

Član 133.

U budžetu Republike obezbjeđuju se sredstva za:

a) sufinansiranje prava na novčanu pomoć u visini od 50% iznosa iz čl. 23. i 24. ovog zakona,

b) sufinansiranje prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica u visini od 50% iznosa iz člana 34. ovog zakona,

v) finansiranje prava na ličnu invalidninu,

g) finansiranje prava na podršku u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju,

d) sufinansiranje troškova smještaja korisnika, smještenih od centara za socijalni rad, u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada,

đ) finansiranje izgradnje, adaptacije, sanacije, opremanja i dijela troškova grijanja i održavanja ustanova socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada,

e) finansiranje djelatnosti Zavoda za socijalnu zaštitu,

ž) finansiranje održavanja republičkog informacionog sistema socijalne zaštite,

z) finansiranje razvojnih programa kojima se unapređuje sistem i djelatnost socijalne zaštite i

i) finansiranje aktivnosti interventne pomoći Republike u slučajevima izuzetnog ugrožavanja životnih uslova i životnog standarda velikog broja građana prouzrokovano ekonomskim, socijalnim i humanitarnim razlozima.

(2) Za korisnike prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica budžet Republike obezbjeđuje sredstva za zdravstveno osiguranje u visini od 50% od potrebnog iznosa za zdravstveno osiguranje.

Član 137.

(1) Ministar donosi pravilnik o utvrđivanju cijene usluga smještaja korisnika.

(2) Pravilnikom iz stava 1. ovog člana propisuju se uslovi i način utvrđivanja cijena usluga smještaja u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada.

(3) Ministar rješenjem utvrđuje zaštićene cijene usluga smještaja na godišnjem nivou, u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada.

(4) Ministar rješenjem utvrđuje visinu **sufinansiranja** dijela troškova smještaja iz člana 133. stav 1. tačka **d)** ovog zakona, na godišnjem nivou.

(5) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave propisuje uslove i mjerila za utvrđivanje cijene usluga i utvrđuje cijene usluga u socijalnim ustanovama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Član 146.

(1) Ustanove socijalne zaštite će uskladiti svoju organizaciju i opšte akte sa odredbama ovog zakona najkasnije do 31. decembra 2016. godine.

(2) Jedinice lokalne samouprave u kojima nije osnovan Centar, osnovaće Centar ili odjeljenje zajedničkog Centra najkasnije do 31. decembra **2020.** godine.

(3) Za obavljanje djelatnosti socijalne zaštite ustanove socijalne zaštite i druga pravna lica koja obavljaju djelatnost socijalne zaštite će pribaviti rješenje ministra iz člana 82. stav 3. ovog zakona najkasnije do 31. decembra 2016. godine.

(4) Do osnivanja Centra, poslove iz ovog zakona će obavljati nadležne službe za socijalnu zaštitu jedinica lokalne samouprave.

(5) Centar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiti preispitivanje priznatih prava sa odredbama ovog zakona.

(6) Zahtjevi podneseni prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa zakonom koji je važio u trenutku podnošenja zahtjeva.

Član 148a.

Za korisnike prava na ličnu invalidninu koji su pravo ostvarili na osnovu Odluke o odobrenju plasmana sredstava za unapređenje položaja lica sa invaliditetom naknadom za ličnu invalidninu ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 6/19 i 9/19) Centar će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznavanju prava na ličnu invalidninu u skladu sa odredbama ovog zakona, od prvog dana narednog mjeseca nakon stupanja Zakona na snagu.

Član 149.

- (1) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:
- a) pravilnik o utvrđivanju sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanju funkcionalnog stanja korisnika (član 25. stav 4),
 - b) pravilnik o hraniteljstvu (član 46. stav 2),
 - v) pravilnik o ostvarivanju prava na pomoć i njegu u kući (član 50. stav 1),
 - g) pravilnik o ostvarivanju prava na dnevno zbrinjavanje (član 53. stav 1),
 - d) pravilnik o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju (član 58. stav 4),
 - đ) pravilnik o učešću u troškovima smještaja u ustanovu i zbrinjavanja u hraniteljsku porodicu (član 62. stav 3),
 - e) pravilnik o vođenju evidencija u socijalnoj zaštiti (član 78. stav 6),
 - ž) pravilnik o uslovima za osnivanje ustanova socijalne zaštite i obavljanje djelatnosti socijalne zaštite (član 82. stav 2),
 - z) pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra socijalnih ustanova (član 83. stav 2),
 - i) pravilnik o obavljanju pripravničkog staža u oblasti socijalne zaštite (član 93. stav 6),
 - j) pravilnik o samostalnom obavljanju poslova socijalne zaštite (član 125. stav 5),
 - k) pravilnik o utvrđivanju cijene usluga smještaja korisnika (član 137. stav 1),
 - l) pravilnik o vršenju stručnog nadzora (član 142. stav 8),
- (2) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:
- a) uputstvo za sprovođenje savjetovanja (član 55. stav 4)
 - b) uputstvo o superviziji u ustanovama socijalne zaštite (član 96. stav 3) i
 - v) uputstvo o načinu isplate sredstava jedinicama lokalne samouprave (član 135. stav 2).
- (3) Nadležni organ jedinica lokalne samouprave će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati mjerila za utvrđivanje cijene usluga i utvrditi cijene usluga u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač grad, odnosno opština (član 137. stav 5).